

Utlåtande 2015:163 RVIII (Dnr 111-1301/2015)

Sammanhållen överenskommelse om vård och omsorg för äldre

Rekommendation från Kommunförbundet Stockholms Län

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Sammanhållen överenskommelse om vård och omsorg för äldre, enligt bilaga till utlåtandet, antas.

Föredragande borgarrådet Clara Lindblom anför följande.

Ärendet

Kommunförbundet Stockholms Län (KSL) rekommenderar kommunerna att anta ”Sammanhållen överenskommelse om vård och omsorg för äldre”. I Stockholms län finns sedan tidigare ett antal länsövergripande överenskommelser som reglerar samverkan i olika delar av huvudmännens verksamheter. Det övergripande syftet med överenskommelserna är att de ska utgöra en grund och ett stöd för det gemensamma arbetet mellan kommunerna och landstinget på lokal nivå, samt klargöra ansvarsgränserna.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, äldrenämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och Skarpnäcks stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret bedömer att överenskommelserna innebär en bättre samverkan och förbättrad utveckling av vård och omsorg i Stockholms län.

Socialnämnden ser positivt på att tilläggsöverenskommelser tillkommit gällande personer som är 65 år och äldre med missbruk och beroende och personer som är 65 år och äldre med psykisk sjukdom och funktionsnedsättning.

Äldrenämnden bedömer att den gemensamma överenskommelsen skapar goda förutsättningar till att den enskilde får en sammanhållen kvalitativ och individanpassad vård och omsorg utifrån sina behov.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd anser att det är bra med utförliga riktlinjer som möjliggör att arbetet bedrivs på ett mer likartat sätt i hela staden. Stadsdelsnämnden ser även positivt på att uppföljning är inskrivet i överenskommelsen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd ser positivt på överenskommelsen men anser att de reviderade överenskommelserna gällande ”Samverkan när enskilda/patienter behöver praktisk hjälp med egenvård” och ”Samverkan kring vuxna med psykisk sjukdom/funktionsnedsättning” behöver förtydligas då ansvaret mellan de olika huvudmännen är oklart specificerat.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd påpekar att det är viktigt tilläggsöverenskommelserna görs kända lokalt i berörda verksamheter.

Mina synpunkter

Det är viktigt att ansvarsfördelningen mellan kommun och landsting tydliggörs när det gäller vård och omsorg för äldre. Målsättning är att den äldre ska uppleva vården och omsorgen som en helhet och inte beröras negativt av den uppdelning av huvudmän som idag finns.

Det är den äldres behov som ska stå i centrum och det är därför viktigt att den äldre är direkt delaktig i utformandet av vården och omsorgen. Det är exempelvis den enskildes behov som ska styra vilka yrkeskategorier som kopplas in. Vi behöver team av undersköterskor, sjuksköterskor, arbetsterapeuter och sjukgymnaster som kan samverka kring den äldre, inte minst vid utskrivning från sjukhus. Personalens olika kompetenser och yrkeskunnande ska tas till vara. För att detta arbete ska kunna utvecklas måste samarbetet med landstinget fördjupas.

Jag ställer mig därför positiv till Kommunförbundet Stockholms Läns revideringar av de överenskommelser mellan staden och landstinget som rör vård och omsorg för äldre. Jag är även positiv till de två tilläggsöverenskommelser som rör äldre med missbruk och beroende samt

äldre med psykisk sjukdom och funktionsnedsättning. Dessa grupper hamnar lätt mellan stolarna om ansvarsfördelningen inte är tydlig.

Uppföljning är en förutsättning för ett framgångsrikt utvecklingsarbete. Det är därför väldigt positivt att överenskommelsen innehåller en årlig uppföljning. I uppföljningsarbetet bör tilläggsöverenskommelserna kring missbruk och psykiatri för äldre ses över i syfte att ansvarsfördelningen förtydligas ytterligare.

För att det som står i tilläggsöverenskommelserna ska kunna implementeras i verksamheterna är det viktigt, så som Skarpnäcks stadsdelsnämnd tar upp i sitt remissvar, att innehållet blir känt för dem det berör.

Bilaga

Sammanhållen överenskommelse om vård och omsorg för äldre

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Sammanhållen överenskommelse om vård och omsorg för äldre, enligt bilaga till utlåtandet, antas.

Stockholm den 16 december 2015

På kommunstyrelsens vägnar:
KARIN WANNGÅRD

Clara Lindblom

Ulrika Gunnarsson

Remissammanställning

Ärendet

Kommunförbundet Stockholms Län (KSL) rekommenderar kommunerna att anta ”Sammanhållen överenskommelse om vård och omsorg för äldre”. Innehållet i denna överenskommelse är framtaget av hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF), Stockholms läns landsting och KSL på uppdrag av presidierna för landstingets hälso- och sjukvårdsnämnd och KSL:s styrelse. I Stockholms län finns sedan tidigare ett antal länsövergripande överenskommelser som reglerar samverkan i olika delar av huvudmännens verksamheter.

Det övergripande syftet med överenskommelserna är att de ska utgöra grund och ett stöd för det gemensamma arbetet mellan kommunerna och landstinget på lokal nivå, samt klargöra ansvarsgränserna.

Ett annat syfte är att eftersträva en effektiv samhällsekonomisk resursanvändning genom att verksamheter samverkar så effektivt som möjligt för att de enskilda ska få uppleva en sammanhållen och individanpassad vård och omsorg efter sina behov. Målgruppen för överenskommelsen är personer 65 år och äldre.

Överenskommelsen om vård och omsorg för äldre består av fem olika överenskommelser samt två tilläggsöverenskommelser.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, äldrenämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och Skarpnäcks stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 6 november 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret delar KSLs inställning och erfarenhet att övergripande beslut, policyer eller överenskommelser underlättar arbetet. För att skapa en sammanhållen vård och omsorg för olika målgrupper i samhället krävs samverkan mellan kommun och landsting. Ansvar för sjukvårdsmännen Stockholms läns landsting och kommunerna i Stockholms län klargörs genom överenskommelsen.

Delöverenskommelsen ger en samlad målbild över läkemedelsområdet och utgör en grund för ett gemensamt kvalitetsutvecklingsarbete inom läkemedelsområdet. Att delöverenskommelser årligen följs upp och särskilda dokument utarbetas som gäller uppföljningen, möjliggör ett tydliggörande av huvudmannans ansvar.

Stadsledningskontoret bedömer att överenskommelserna innebär en bättre samverkan och förbättrad utveckling av vård och omsorg i Stockholms län.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 oktober 2015 att hänvisa till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 17 september 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på att tilläggsöverenskommelser tillkommit gällande personer som är 65 år och äldre med missbruk och beroende och personer som är 65 år och äldre med psykisk sjukdom och funktionsnedsättning.

Sedan tidigare finns i Stockholms län ett antal länsövergripande överenskommelser. Överenskommelserna reglerar samverkan mellan olika delar av huvudmännens verksamheter. De erfarenheter av samverkan som finns rörande barn och unga, vuxna med psykisk sjukdom och funktionsnedsättning och personer med missbruks- och beroendeproblematik visar att samverkan underlättas om det finns en övergripande överenskommelse.

Revisionen i Stockholms stad och Stockholms läns landsting genomförde under 2014 en granskning avseende äldre med psykisk funktionsnedsättning. I rapporten identifierades flera förbättringsområden. Flera av dessa täcks in i tilläggsöverenskommelsen såsom behov av fler samordade individuella planer, förtydligande av befintliga överenskommelser samt möjligheten att behålla en insats vid övergång från socialpsykiatri till äldreomsorg.

Samverkan mellan kommun och landsting krävs för att skapa en sammanhållen vård och omsorg för målgruppen äldre. För äldre som är i behov av insatser från både kommunfinansierad och landstingsfinansierad verksamhet krävs en samverkan mellan huvudmännen för att en god, trygg och säker vård och omsorg ska kunna ges. Överenskommelser kan utgöra bra stöd i det arbetet. Förvaltningen föreslår att de föreslagna kompletteringarna tillstyrks.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 oktober 2015 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämna det till kommunstyrelsen som sitt svar på remissen.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 12 augusti 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Äldreförvaltningen bedömer att den gemensamma överenskommelsen skapar goda förutsättningar till att den enskilde får en sammanhållen kvalitativ och individanpassad vård och omsorg utifrån sina behov.

Delöverenskommelsen om Samverkan mellan läkarorganisation och kommunfinansierad hälso- och sjukvårdsorganisation är ett dokument som tydligt anger syftet med samverkan och vad som ska ingå i en lokal samverkansöverenskommelse.

Delöverenskommelsen om God läkemedelsanvändning är upplagd så att den enskilde/patienten ska kunna veta vad man kan förvänta sig. Det innebär att man utifrån ett personcentrerat arbetssätt kan omsätta den till att utgå från varje enskild patients behov.

När det gäller delöverenskommelsen Kostnadsfördelning av läkemedel och läkemedelsnära så finns det ett kommunfullmäktige beslut sedan 2014 för detta. Den nya delöverenskommelsen för Individuell nutritionsbehandling i särskilt boende för äldre tydliggör kommuns ansvar och tydliggör vilken kompetens som krävs inom nutritionsområdet. Äldreförvaltningen ser att det är av stor vikt att det finns anställda dietister ute i stadsdelarna. De statliga medlen för utökad bemanning kan med fördel användas för att anställa denna yrkesgrupp.

När det gäller tilläggsöverenskommelserna kring missbruk och psykiatri för äldre anser förvaltningen att de är lite tunna och bör inför nästa uppföljning bättre tydliggöra ansvarsgränserna och utbudet av insatser.

Det behöver dock bevakas och tydliggöras hur och när den gemensamma regelbundna uppföljningen ska genomföras och även vilka indikatorer det är som gäller. Äldreförvaltningen anser att "Sammanhållen överenskommelse om vård och omsorg för äldre" ska antas enligt KSLs rekommendation.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 oktober 2015 att förvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas som svar på remissen.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 28 september 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på att överenskommelser för samverkan mellan kommun och landsting finns inom de områden som beskrivs i remissen. Det är bra med utförliga riktlinjer vilket möjliggör att arbetet bedrivs på ett mer likartat sätt i hela staden.

Förvaltningen vill också poängtera vikten av uppföljning och ser positivt på att detta är inskrivet i överenskommelsen.

Förvaltningen tycker att det är mycket bra att ansvaret förtydligas gällande nutritionsbehandling. Behovet av dietist finns inom vård- och omsorgsboenden och förutsättningarna för att dietistkompetens verkligen utnyttjas ökar med en överenskommelse.

Förvaltningen anser dock att kommunen måste ges ekonomisk kompensation för tillhandahållandet av dietistresurser inom vård- och omsorgsboende för äldre.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 oktober 2015 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 17 september 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på att "Överenskommelser om vård och omsorg" utgör en grund och ett stöd för det gemensamma arbetet mellan kommunerna och landstinget på lokal nivå samt genom att klargöra ansvarsområdena.

Överenskommelsen ställer tydligare krav på landsting och kommun när det gäller att tillhandahålla dietistkompetens. Behovet av dietist finns inom vård- och omsorgsboenden och förutsättningarna för att dietistkompetens verkligen utnyttjas ökar med en överenskommelse.

Förvaltningen anser dock att kommunen måste ges ekonomisk kompensation för

tillhandahållandet av dietistresurser inom vård- och omsorgsboende för äldre.

Överenskommelsen bidrar till en sammanhållen vård och omsorg av god kvalitet för den enskilde. Genom att tydliggöra ansvaret inom respektive delöverenskommelse är målet att de enskilda patienterna ska uppleva trygghet och säkerhet gällande samarbete mellan kommun/landsting och hälso- och sjukvårdspersonal/läkarorganisation.

Förvaltningen anser dock att de reviderade överenskommelserna gällande ”Samverkan när enskilda/patienter behöver praktisk hjälp med egenvård” och ”Samverkan kring vuxna med psykisk sjukdom/funktionsnedsättning” behöver förtydligas då ansvaret mellan de olika huvudmännen är oklart specificerat. Tilläggsöverenskommelserna innehåller sparsamt med information.

Förvaltningen förslår att stadsdelsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande till Kommunstyrelsen som svar på remissen

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 oktober 2015 att förvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 14 september 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på länsövergripande överenskommelser som utgör stöd i det gemensamma arbetet mellan kommun och landsting. Samverkan är nödvändig mellan huvudmännen för att äldre i ska få god, trygg och säker vård och omsorg från såväl kommunfinansierad som landstingsfinansierad verksamhet.

Det är viktigt att tilläggsöverenskommelserna görs kända lokalt i berörda verksamheter. Förvaltningen har ingenting att erinra att staden antar överenskommelserna.